

Provinčný dom

Budova Provinčného domu bola od stredoveku až do roku 1777 mestskou radnicou. Je situovaná oproti farskému kostolu na severnej strane námestia.

V roku 1777 budovu od mesta kúpila Provincia XVI spišských miest a zriadila v nej svoje administratívne sídlo.

Najzaujímavejšou časťou budovy je predná fasáda, ktorej súčasťou je aj Levošská brána vedúca na Levošskú ulicu. Uprostred oblúka tejto brány je do kameňa vytesaný erb Provincie XVI spišských miest, ktorý Provincia dostala v roku 1774 - medzi dvoma gryfmi je delený štít. Jeho vrchnú časť vypĺňajú tri skalnaté asti (symbol Tatier) so slnkom a šesťcípou hviezdou nad nimi. V spodnej časti sú dve brvná, ktoré symbolizujú rieky Hornád a Poprad. Uprostred - na srdcovom mieste erbu je malý štít s iniciálkami Jozefa II. a Márie Terézie.

Vedľa Levošskej brány, ktorá pôvodne slúžila pre povozy, je užší priechod pre chodcov. Vrchnú časť prednej fasády zdobí bohatá štuková výzdoba so šiestimi kartušami z konca 18. storočia, ktoré vyplňujú priestor medzi oknami. Pod oknami je iný rastlinný ornament. Nad oknami sú nadokenné rímsy s bohatým ornamentom. Každá kartuša má svoje vlastné zobrazenie skrývajúce určitý význam. Vyobrazenia symbolicky vyjadrujú vlastnosti, ktoré musel mať funkcionár mesta i provincie. Pod nimi sú smerom zľava doprava tieto nápisy:

PONDERE SOLO - Len pod ťažkosťami
UT QUIS MERETUR - Ako si kto zaslúži
SUUM CUIQUE - Každému to, čo mu patrí
DIE NOCTUQUE - Vo dne i v noci
IN SOMNIS CUSTOS - Strážca v snách
HINC OCULOS NUSQUAM - Neodvráca oči nikam

Vo vyššie uvedenom preklade hovoria o nasledovnom:

Práve sa pri výkone svojej funkcie (vysluhovanie spravodlivosti - každému, čo mu patrí) musí riadiť len materiálnou (váha) a morálnou (zásluha) podstatou vecí, a bez ohľadu na akékoľvek iné okolnosti (vo dne i v noci) ho ani vo sne nesmie napadnúť (strážca v snách) nepridržiavať sa prísne litery zákona (odtiaľ oči nikam).

V r. 1777 kúpila Provincia XVI spišských miest radnicu pre svoje účely. Takto slúžila až do zrušenia Provincie v roku 1876. Ďalším majiteľom bola Sporiteľňa XVI spišských miest, ktorá dala budovu opraviť a vyhotoviť plechový štít nad prvým poschodím. Od roku 1954 má v ňom svoje expozície Múzeum Spiša.

Pozrite si panoramatické zábery (zvoďte Múzeum Spiša 1, Múzeum Spiša 2) »

Letná ulica 50, Spišská Nová Ves

